

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M.E. Holst-Touber
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143591

touberm@noord-holland.nl

Betreft: Voortgang diffuus lood in de bodem

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u op de hoogte van de voortgang van de aanpak van diffuus verspreid lood in de bodem. Dit is een onderdeel van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020. Met onze brief van 6 juli 2017 (961796/962031) hebben wij u geïnformeerd over de voortgang binnen dit programma. Met deze brief willen wij u nader informeren over de stand van zaken rond de aanpak van diffuus verspreid lood en de acties die wij op dit moment voorbereiden.

Bodemconvenant 2016-2020

Met het uitvoeringsprogramma, dat wij op 1 december 2015 hebben vastgesteld, wordt invulling gegeven aan de opgaven die voortkomen uit het landelijke 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020' dat op 17 maart 2015 is ondertekend door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg.

Het zwaartepunt van het uitvoeringsprogramma ligt bij het uitvoeren van spoedeisende saneringen. Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's uiterlijk eind 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Spoedlocaties met humane risico's zijn al eerder aangepakt. Over de voortgang van de aanpak van spoedlocaties informeren wij u jaarlijks apart.

Naast de aanpak van spoedeisende saneringen realiseren convenant en uitvoeringsprogramma andere bodemdoelstellingen, zoals de aanpak van diffuus verspreid lood in de bodem.

Voorgeschiedenis

Door eeuwenlang gebruik van de bodem is deze op veel plaatsen in de provincie Noord-Holland diffuus verontreinigd geraakt met lood. De schadelijkheid ervan is al lang bekend en maatregelen in het verleden hebben ervoor gezorgd dat de blootstelling van de mens aan lood in

Verzenddatum

Kenmerk

961796/1148235

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

hoge mate is gereduceerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het vervangen van loden drinkwaterleidingen en het verbod op lood in benzine en verf. Niettemin zijn nog resten van lood als diffuus verspreide verontreiniging aanwezig in de toplaag van de Nederlandse bodem. Het komt in onze provincie vooral voor in historische stads- en dorpskernen, oude lintbebouwingen en de zogenaamde toemaakdekgebieden.

De noodzaak voor de aanpak van diffuus lood is begin 2016 in een stroomversnelling gekomen. Toen publiceerde het RIVM nieuwe inzichten met betrekking tot de (blootstellings)risico's van diffuus lood voor jonge kinderen. Kort daarna heeft de GGD/GHOR-Nederland gebruiksadviezen gepubliceerd over hoe hier het beste mee kan worden omgegaan. Bekend was dat lood effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Nu werd duidelijk dat dit bij lagere concentraties dan eerder aangenomen bij vooral jonge kinderen (0-6 jaar) die grond via de mond binnenkrijgen tot een verlies van enkele IQ-punten kan leiden. Geadviseerd wordt om, op plaatsen waar jonge kinderen in contact kunnen komen met bodemlood, maatregelen te nemen om blootstelling tot een zo laag mogelijk niveau terug te brengen.

Gezien de aard van de problematiek is de gebruikelijke, gevalsgerichte saneringsbenadering van de Wet Bodembescherming minder geschikt. Het wegnemen van de risico's door het uitvoeren van een sanering is in veel gevallen niet-kosteneffectief. Percelen die verontreinigd zijn hoeven bijvoorbeeld niet gesaneerd te worden als er geen jonge kinderen spelen. Het geven van voorlichting met gebruiksadviezen en het opvolgen daarvan kan er in een groot aantal gevallen ook voor zorgen dat kinderen geen grond binnenkrijgen. Daarom zijn in het Convenant Bodem (Rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen) de volgende afspraken gemaakt: als sprake is van onaanvaardbare risico's zorgt het bevoegd gezag Wet bodembescherming voor duidelijkheid omtrent op te volgen gebruiksadviezen; als die risico's niet door het opvolgen van gebruiksadviezen tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden teruggebracht, zorgt zij ervoor dat deze zo spoedig mogelijk worden beheerst; voor het definitief wegnemen van de risico's wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke momenten, zoals herontwikkeling. Door de omvang van de opgave, zal deze aanpak tot ver voorbij de invoering van de Omgevingswet reiken.

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht werken nauw samen op dit dossier en werken actief mee aan de totstandkoming van landelijk beleid en het ontwikkelen van een handelingsperspectief voor diffuus lood.

In afwachting hiervan vinden wij het onze verantwoordelijkheid om zo snel mogelijk onderzoek te doen naar de risico's bij kinderspeelplaatsen. Ouders/verzorgers en kinderen mogen erop vertrouwen dat deze veilig zijn.

Inzicht in locaties

Om inzicht te krijgen in de gebieden en locaties met mogelijk verhoogde loodconcentraties (aandachtgebieden) en de kwetsbare functies (met name kinderspeelplaatsen) die daarbinnen voorkomen, hebben wij door het adviesbureau Arcadis een inventariserend onderzoek laten uitvoeren. Op basis van dit onderzoek hebben wij de

risicolocaties als gevolg van een (diffuse) bodemverontreiniging met lood inzichtelijk gekregen (bijlage 1).

Essentie aanpak kinderspeelplaatsen

Kinderspeelplaatsen¹ bevinden zich meestal in de openbare ruimte, waarvoor wij als overheid verantwoordelijk zijn. De gemeenten is verantwoordelijk voor de openbaar toegankelijke kinderspeelplaatsen. De provincie is verantwoordelijk als bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) voor de uitvoering van het Bodemconvenant.

Gezamenlijk met de provincies Utrecht en Zuid-Holland is een 'Plan van Aanpak onderzoek kinderspeelplaatsen' opgesteld. In nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten en de betreffende gemeenten hebben wij geïnventariseerd waar de bodem van kinderspeelplaatsen (inclusief scholen, kinderdagverblijven etc.) in de aandachtsgebieden onvoldoende is afgedekt. Op basis van deze inventarisatie zullen circa 600 kinderspeelplaatsen in 30 gemeenten nader worden onderzocht door het uitvoeren van een locatieonderzoek. Indien blijkt dat werkelijk sprake is van een blootstellingsrisico, volgt daarop een bodemonderzoek. De omgevingsdiensten begeleiden het door de provincie gefinancierde onderzoek, waarvoor inmiddels opdracht is gegeven aan een adviesbureau. Medio november a.s. start het onderzoek, de resultaten worden in april 2019 verwacht.

De gemeenten zijn actief betrokken bij de uitvoering van dit onderzoek. Zij zijn verantwoordelijk voor de communicatie richting hun inwoners. Zij leveren informatie aan over de kinderspeelplaatsen en informeren hun inwoners over het onderzoek, de resultaten en de eventuele maatregelen. Hierover vindt nauwe afstemming plaats tussen provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en GGD 's. Op de internetsites van de provincie en omgevingsdiensten zal informatie over diffuse loodverontreinigingen beschikbaar zijn, inclusief contactgegevens voor vragen en gebruikadviezen voor ouders met jonge kinderen. Gemeenten krijgen ondersteuning door middel van voorlichtingsbijeenkomsten en een ondersteunende communicatietoolkit. De communicatietoolkit bevat een flyer met gebruikadviezen (bijlage 2), een Q&A, standaardteksten voor op de website en voorbeeldbrieven betreffende het speelplaatsenonderzoek.

Beoogd beleidseffect

Met het onderzoek wordt vastgesteld bij welke kinderspeelplaatsen in de aandachtsgebieden wel of geen blootstellingsrisico's zijn en bij welke kinderspeelplaatsen eventueel aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. In nauw overleg met de omgevingsdiensten, GGD 's

¹ Plaatsen waar kinderen spelen' gaat het om die plaatsen waar kinderen in contact komen met de onverharde bodem.

Definitie kinderspeelplaatsen:

- Openbare speelplaatsen (meestal in woonwijken).
 - Speelplaatsen bij scholen.
 - Speelplaatsen bij kindercentra.
 - Trapveldjes.
 - Overige locaties, bij de gemeente bekend als speelplek voor jonge kinderen.
- De sport-, recreatieterreinen en stadsparken worden buiten beschouwing gelaten. Aangenomen wordt dat kinderen hier niet dagelijks spelen en dat daarmee sprake is van een beperkte blootstelling

en de betrokken gemeenten zal t.z.t. op basis van de resultaten worden vastgesteld bij welke kinderspeelplaatsen maatregelen nodig zijn en waar die dan uit zouden moeten bestaan.

Wettelijke grondslag

De Wet bodembescherming en de Circulaire bodemsanering vormen het juridisch kader voor dit onderzoek.

Financiële consequenties

De kosten voor het onderzoek ter plaatse van de circa 600 kinderspeelplaatsen worden gedragen door de provincie en komen ten laste van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020. Hiervoor is een bedrag van € 0,5 miljoen gereserveerd.

Vervolgprocedure/voortgang

Wanneer de resultaten van het onderzoek beschikbaar zijn (naar verwachting in april 2019), zullen wij u hierover nader informeren.

Een koppeling met de benodigde maatregelen aan de kinderspeelplaatsen wordt gemaakt met het besluit van Provinciale Staten van 19 november jl. over groen doet kinderen goed.

Wij zullen nader met de gemeenten in Noord-Holland over dit onderwerp in gesprek treden tijdens het bestuurlijk bodemberaad op 23 januari 2019. Diffuus lood in de bodem is één van de onderwerpen in het kader van de warme overdracht, waarbij de bodemtaken na in werking treden van de Omgevingswet overgaan naar gemeenten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

2 bijlage(n)

1. Rapport Arcadis inventarisatie risicolocaties diffuus lood provincie Noord-Holland d.d. 30 maart 2018

2. Folder Let op Lood provincie Noord-Holland